

TALLINNA TEHNIKAKÕRGKOOI
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TALLINNA TEHNIKAKÕRGKOOI TOIMETISED NR 2

TALLINN 2002

SISUKORD

A. Altmäe, TTK rektor, teadusmagister. Elukvaliteet	3
A. Altmäe, Rector of Tallinn College of Engineering, MSc. Life Quality	3
M. Arukask, Viljandi Kultuurikolledži arendusprorektor. Elukvaliteet mõnest kultuurilisest aspektist	4
M. Arukask, Prorektor of Development, Viljandi College of Culture. Life Quality from Some Cultural Aspect	4
P. Kreitzberg, pedagoogikadoktor, professor. Elukvaliteet ja haridus	13
P. Kreitzberg, Doctor of Pedagogy, Professor. Life Quality and Education	13
A. Raukas, geoloogiadoktor, Eesti TA Akadeemia. Elukvaliteedist meil ja mujal	28
A. Raukas, Doctor of Theology, Estonian Academy of Science. Life Quality Here and Elsewhere	28
E. Lend, TTK prorektor, teadusmagister. Vaade tulevikust olevikku	32
E. Lend, Prorektor of Tallinn College Engineering, MSc. Overview from Future till Present	32

ELUKVALITEET

Arvi Altmäe

Kokkuvõte

Elukvaliteet seostub otseselt hariduse kvaliteediga. Kvaliteedi tagamine on ühtviisi oluline alusharidusest kõrghariduseni. Kvaliteeti ei ole võimalik saavutada, kui toimub üldhariduse vastandamine rakendusliku keskharidusega või ülikoolihariduse vastandamine rakenduskõrgharidusega. Normaalsed mõõtmised ületanud võistlus erinevate haridustasemetega ja erinevate koolitüüpide vahel on tekitanud rakendusliku suuna tõrjutuse ning haridusliku kihistumise. Sellest tekkinud regionaalsed ja sotsiaalsed pinged ei ole elukvaliteeti parandavad rahvastiku tasandil. Arvan, et Eesti vajab rohkem kui kunagi varem keskendumist haridussüsteemis ilmnevate väärastunud seisukohtade tekkepõhjuste analüüsiks.

Seisukoht, et ülikooliharidus peab saama suurima eraldise hariduskuludest on õige, kuid allakirjutanu arvates ei või see toimuda teiste haridustasemetega arvelt, mis otseselt mõjutavad ka kõrghariduse kvaliteeti. Hariduskulude tasakaalustatud süsteem vajab väljatöötamist ning samas ka mahu olulist suurendamist. Eesti hariduskulude võrdlemine arenenud riikidega osana SKP-st ei ole korrektne. Võrdluse aluseks peaks olema arenenud riikide hariduskulude võrdlus samal arengu perioodil nagu Eestis. Näiteks kümne aasta möödumisel iseseisvumisest või sõja lõppemisest vms. Nii näiteks moodustasid USA hariduskulud peale Teist maailmasõda SKP-st tänasega võrreldes 12 korda suuremat osakaalu. Allakirjutanu arvates vajab Eesti oma arengu algetapil elukvaliteedi kindlustamiseks ühiskondlikku kokkulepet hariduskulude suurendamiseks kordades, mis tasakaalustatud arengusuundade väljatöötamise järel võimaldaks hiljem kulusid kokku hoida.

ELUKVALITEET MÕNEST KULTUURILISEST ASPEKTIST

Madis Arukask, folklorist, Viljandi Kultuurikolledži arendusprorektor

Kokkuvõte

Siin väljatoodu eesmärk pole seksistlike tunnete õhutamise, samuti mitte kiirete lahenduste väljajoonistamine. Küll on aga selleks viitamine olulistele üldrahvuslikele kujunemislolistele joontele, mis meie tahtest sõltumatult meie igapäevaseid tegemisi ja nende kvaliteeti mõjutavad. Kultuuriline inerts, aastasadade tagant alanud mõjujõud, tundub olevat üks põhjapanevamaid mõjureid, millesse paikkondlik inimene (ehk inimene, kellel on kodu, kodukoht ja vanemad) on paratamatult sisse kasvanud ning mille ignoreerimine käib üksikisikule päris kindlasti paratamatult üle jõu.

Tundub, et meie tänane ühiskond on iseäranis oma viimase sajandi kiirustamistes kaugemalt ettenäidatavate eesmärkide poole võõra(pärase) taktikepi all muutunud vabatahtlikult üha enam kanapimedaks omakultuursete põhiväärtuste ja sisemiste ressursside suhtes. Üha enam formaliseerunud maailmas ei julgeta enam avalikult hinnata mentaalseid väärtusi, millesse on aga tihtilugu kodeeritud meie kollektiivsed sisemised kogemused ning nendega ümberkäimise oskused, see, mis võiks meid igapäevaselt juhtida heas mõttes kvaliteetse enesetunde ning seeläbi eluterve ja ennast ning ümbritsevat säästva koostoime juurde.

Kahtlemata on meessolidaarsus ja sellele põhinev ühiskondlik sidusus ja koostöö, millele siinkirjutaja põgusalt keskendus, vaid ühed tähtsatest elukvaliteedi indikaatoritest muude kõrval. Näib, et sedasorti, enam mentaalsed kui trükimusta nummerdatavad kategooriad vajavad senisest tõhusamat äratundmist, teadvustamist, uurimist, väljahäaldamist, ning viljelemist igapäevapraktikas kahtluste ja argueta.

ELUKVALITEET JA HARIDUS

Peeter Kreitzberg

Väljavõte

Elukvaliteet on sama raskesti määratletav nagu õnn, mis igaühele tähendab midagi erinevat, kuigi erinevates kultuurides võib märgata teatud sarnasust, mis tuleneb domineerivast väärtussüsteemist, kultiveeritavatest diskursustest. Elukvaliteet on mütoloogiline ja sageli illusoornegi nagu seda on millegi kuulutamine kriisiks. Aafrikas võib leida suguharusid, kes ei käi koolis, ei oma varandust, kuid on õnnelikumad kui valged inimesed mistahes Euroopa riigis. Keskkonnaprobleemid võivad õige peagi muuta kogu läänelikku elukvaliteedi käsitlust.

Hariduse roll elukvaliteedi tagamises on suurim mistahes teisest institutsioonist. Haridussüsteemi paindlikkusest, õpikeskkonna kvaliteedist, hariduse rahastamisest sõltub see, kas me suudame oma inimestele pakkuda inimväärset elu või mitte. Paindumatu haridussüsteem oma kitsa edu mudeliga, kitsa ettevalmistusega tööturu tarvis on see, mis võtab paljudelt lootusegi rahuldavaks elujärjeks või karjääriks. Kitsas kvaliteedi mudel jätab paratamatult paljud inimesed õnnetuks. Nii funktsionaalses mõttes, mis tähendab, et ei suudeta leida endale jõukohast ja ühiskonnale vajalikku tööd kui ka seepärast, et kool muutub vanglaks, kus sunniviisil tegeldakse ebahuvitava ja ülejätkäivaga. Muide vanglat kasutatakse juba aastakümneid kõige sagedasema metafoorina võttes kokku selle halva, mida lääne kooli kohta tahetakse öelda. Ladinakeelne *Curriculum* ehk õppekava on hobuste võidujooksu trass, mis tuleb kõrvalekaldumata ehk rajalt väljumata läbida. Võisteldes. Kõigil ühtmoodi.

ELUKVALITEEDIST MEIL JA MUJAL

Anto Raukas

Sissejuhatus

Ei ole ühest vastust küsimusele, kuna eraldus inimene loomariigist. Aastamiljoneid kestnud olelusvõitluses jäid inimese eellastest, poolahvidest ehk primaatidest, ellu vaid kõige vastupidavamad ja muutumisvõimelisemad isendid, kes ligikaudu paar miljonit aastat tagasi panid aluse mõistusega olevuse tekkele.. Võitlus loodusjõududega sundis ürginimesi ühinema ning välja mõtlema järjest täiuslikumaid töö- ja jahipidamise riistu. Ühtlasi mõeldi välja ka üha täiuslikumaid sõjapidamise vahendeid, sest peagi taibati, et nõrgemalt raskustega kogutud viljasaaki on hoopis lihtsam ära võtta, kui seda ise high ja vaevaga kasvatada. Kõik see on teinud inimesest kõige ahnema ja alatuma looma kogu planeedil. Pole ühtegi teist sedavõrd kavalat ja reeturlikku olevust kui ennast looduse valitsejaks tituleeriv *Homo sapiens sapiens*. Kogu möödunud sajandit iseloomustab poliitiliste massimõrvade enneolematu ulatus. Esimene maailmasõda nõudis 10 miljonit inimohvrit, teine maailmasõda 50 miljonit. Stalinliku terrori tulemusena tapeti vähemalt 60 miljonit inimest, järgnes Hitler, kes hävitas 6 miljonit, sealhulgas 5 miljonit juuti. Kampuchea tapeti kommunismi nimel "kõigest" 3 miljonit inimest. Loetelu võiks jätkata, kuid vaevalt oleks sellel mõtet, sest käesolevas ülevaates me keskendume elukvaliteedile, mille osas eri rahvuste nõuded ja arusaamad on drastiliselt erinevad. Teiste arvel laiutavad "kultuur-rahvad" hindavad elukvaliteeti korteri suuruse ning televiisorite, autode, pesumasinate ja mobiiltelefonide arvu järgi 10 000 inimese kohta, arengumaade elanikud on õnnelikud, kui nad saavad öhtul laudpõrandale või kotiriidele magama heita pesnuna ja söönuna. Miljardilises Indias kasutab tualetti vaid 23% riigi elanikest. Enam kui miljard maakera inimest on kirjaoskamatud ja elavad absoluutses vaesuses. Kui me vaid tahaksime, saaksime me olukorda muuta, sest üks tänapäeva tuumaraketidega varustatud 300 meetri pikkune aatomialveelaev maksab niisama palju kui on Eesti riigi 15-kordne aastaeelarve. Aatomialveelaevu on palju, tahet aga olukorda muuta on arenenud riikidel vähe. Sellest andis selge sõnumi hiljuti Johannesburgis lõppenud säästva arengu tippnõupidamine.

VAADE TULEVIKUST OLEVIKKU

Enno Lend, TTK õppeprorektor

Sissejuhatus

Käesoleval õppeaastal täitus kümme aastat Tallinna Tehnikakõrgkooli loomisest ja traditsiooniliselt sobiks sellel puhul artikli pealkirijaks hoopis "Tagasivaade minevikku". Tuleviku kavandamine pole kunagi olnud tänuväärt tegevus, palju lihtsam on kritiseerida neid, kes on pidanud vajalikuks tulevikku kujundades hetkeväärtuste ja hoiakute kulgu muuta. Juhan Liivi elutark tõdemus on ajatu: kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta. Selles luulelises lauses on kübeke teaduslikku tõde – tulevikku prognoosi aluseks saab muude mõjurite kõrval olla objektiivne mineviku käsitus. Seetõttu enne, kui püüame heita pilgu tulevikkust olevikku, teen lühikese tagasivaate Tallinna Tehnikakõrgkooli arengusse.

Tallinna Tehnikakõrgkool kasvas välja Tallinna Ehitus-ja Mehaanikatehnikumist ja institutsionaalse eelkäija nimi saadab TTKd tänaseni, olgu siis tegemist mõne Tallinna taksojuhi või haridustegelasega. 1988. aastal, kui taasiseseisvumise esimesed märgid tekitasid ühiskonnas rida huvitavaid mõtteavaldusi, arutasid ka TEMTi juhtkond ja õppejõud, milline võiks olla TEMTi roll muutuv ühiskonnas. Probleemi selgitamiseks ja ettepanekute saamiseks korraldati kirjalik küsitlus TEMTi erialadega enam seotud ettevõtetes. Küsitlus puudutas põhiliselt tollaegset õppekava ja ettevõtete rahulolu TEMTi lõpetajate teadmistega. Üks oluline ettevõtete poolne ettepanek puudutas üld-ja alushariduse mahu ja kvaliteedi parandamist õppekavades. Järgmisel 1989. a valmisid uuendatud õppekavade projektid. Samal ajal hakkasime tutvuma üha enam teiste riikide õppekavadega ja selgus, et taolised õppekavad (pikkusega kolm-neli aastat) on tuntud mitmetes riikides rakendusinseneri õppekavadena. UNESCO klassifikaatori (ISCED) alusel nimetati neid kõrghariduse õppekavadeks.